

Prosjekt kreativitet og skaperglede:

**Når vi møtes et annet
sted enn i ordflommen**

Tekst:

Gudrun Håheim,
Hilde Merete Ask,
Kjell-Eivind Granbakk,
Elisabeth H. Botnen,
Eskil Haglund Pedersen,
Ann-Elisebeth Eriksen,
Helene Myklebustad og
Merete Stavang.
De to sistnevnte var
veiledere for studentene
i prosjektpraksis

Foto:

Hilde Merete Ask

Hva gjør vi når vi ikke har ord?

**Hva gjør vi når vi ikke klarer å uttrykke
våre følelser, smerter, gleder eller
opplevelser til omverden?**

**Hva gjør vi når vi gang på gang ikke blir
forstått, eller stadig blir misforstått?**

**Da blir vi gjerne frustrert og lar det gå
ut over menneskene og tingene i våre
omgivelser.**

Navnene er (fra venstre) som følger: Gunnar Yttri, dekan ved samfunnsfag på Høyskolen i Sogn og Fjordane, Gudrun Håheim, student, sammen med datteren Tiril Håheim, Hilde Merete Ask, student, Kjell-Eivind Granbakk, student, Eskil Haglund Pedersen, student, Helene Myklebustad, veileder for studentene under denne praksisen. De som ikke kunne være med på bildet var: Ann-Elisebeth Eriksen, student, Merete Stavang, veileder for studentene under denne praksisen, Ole Martin Hitland, emneansvarlig ved høyskolen i Sogn og Fjordane.

Prosjekt kreativitet og skaperglede handler om å se mennesker med utviklingshemning og dypt inngripende kommunikasjonsvansker som noe mer enn mennesker med frustrasjon og utfordrende atferd. Hvis vi leter lenge nok, og grundig nok så finnes ordene, men med en litt annen grammatikk enn vanlig. Vi som studenter, tjenesteytere og nærpersoner ønsket å hjelpe disse menneskene å få frem ordene gjennom alternativ kommunikasjon, og kunst.

I september 2010 fikk 3. klasse på vernepleierstudiet i Sogn og Fjordane

besøk av Helene Myklebustad og Merete Stavang fra kompetansenhet for psykisk utviklingshemmede, sone Sør, i Bergen kommune. Her fikk klassen presentert et kunstprosjekt som senere ble kalt Kreativitet og Skaperglede. Prosjektet skulle vare i 10 uker fra begynnelsen av oktober til midten av desember. Prosjektet var et arbeidsoppdrag som skulle resultere i en kunstutstilling. Utstillingen ble holdt i begynnelsen av desember i Kloppedalen aktivitetshus.

Det var et mål at studentene skulle bidra til, gjennom hele prosjektperioden, å gi

Vi brukte litt tid på å lage oppheng på bildene.

Tre forskjellige teknikker. Fra venstre maling og sugerør, klinkekulemaling og trykk.

Mange forskjellige ting laget av en beboer. Hun har i ettertid hatt egen salgsmesse.

beboerne mulighet til å ta opp igjen eller fortsette med tidligere interesser. Og å motivere de som tilsynelatende ikke hadde noen interesser i en slik retning til å få det. Målet var å stimulere til aktivitet og kreativitet og skape ny kunst frem mot utstillingen.

I tillegg var hensikten med prosjektet å hente fram kunst som var gjemt bort ulike steder. Prosjektlederne Merete Stavang og Helene Myklebustad har gjennom mange år latt seg overraske, undre og begeistre over malerier, fotografier, klesdrakter, broderier og andre kunstneriske uttrykk som utviklingshemmede i deres enhet har stått for. Dette er kunst som de lenge har ønsket å dele med omverden.

Studentene skriver:

Vi var seks studenter som fattet interesse for kunstprosjektet. I starten gikk tiden til møtevirksomhet, få oversikt over arbeidsoppgavene våre og til planlegging. Det ble tydelig hva vi først måtte konsentrere oss om, og vi laget en fremdriftsplan som skulle sørge for progresjon og oversikt.

Tidlig i prosessen laget vi et samtykkeskjema. Det ble satt opp som et avkryssningsskjema med alternativer for hva beboerne ville og ikke ville være med på i prosjektet. Det var mulighet for å velge om man ville bli presentert på selve utstillingen eller ikke, i form av bilder, objekter eller video. En kunne også krysse av om en skulle presenteres med fullt navn

Mange ulike teknikker ble vist på utstillingen.

eller være anonym. På denne måten sikret vi at beboerne sine ønsker om hvordan de ville bli presentert ble tatt til følge.

Vi ble tidlig delt inn i tre par. Hvert par hadde fokus på henholdsvis to eller tre bofellesskap i enheten. I bofellesskapene gikk oppgaven vår ut på å bli kjent med beboerne, og være motiverende og støttende i en kreativ prosess. Vi hadde en unik mulighet og tid til å bli med i den skapende prosessen hvis beboerne ville bruke sine kreative evner til å skape noe. Og etter hvert som tiden gikk var dette noe alle studentene fikk være med på.

Foruten de kunstneriske arbeidene som

ble laget i løpet av prosjektet, ble mye kunst som var gjemt bort på loft og i kjellere funnet frem. Dette omfattet blant annet malerier, tegninger, trearbeid og håndarbeid, og med beboernes godkjenning ble det innlemmet i utstillingen.

I tillegg til å motivere, bidra til og delta i kreative prosesser sammen med beboerne, og samle inn kunst, inneholdt prosjektet en stor, praktisk del. Vi skulle få tak i sponsorer til utstillingen, ordne lokalene, kjøpe inn alt som trengtes av utstyr og gjøre klar alle arbeidene som skulle være

Drakten er laget etter mål og ønske fra en beboer.

Beboerne har også laget puter, duker, klær og andre gjenstander.

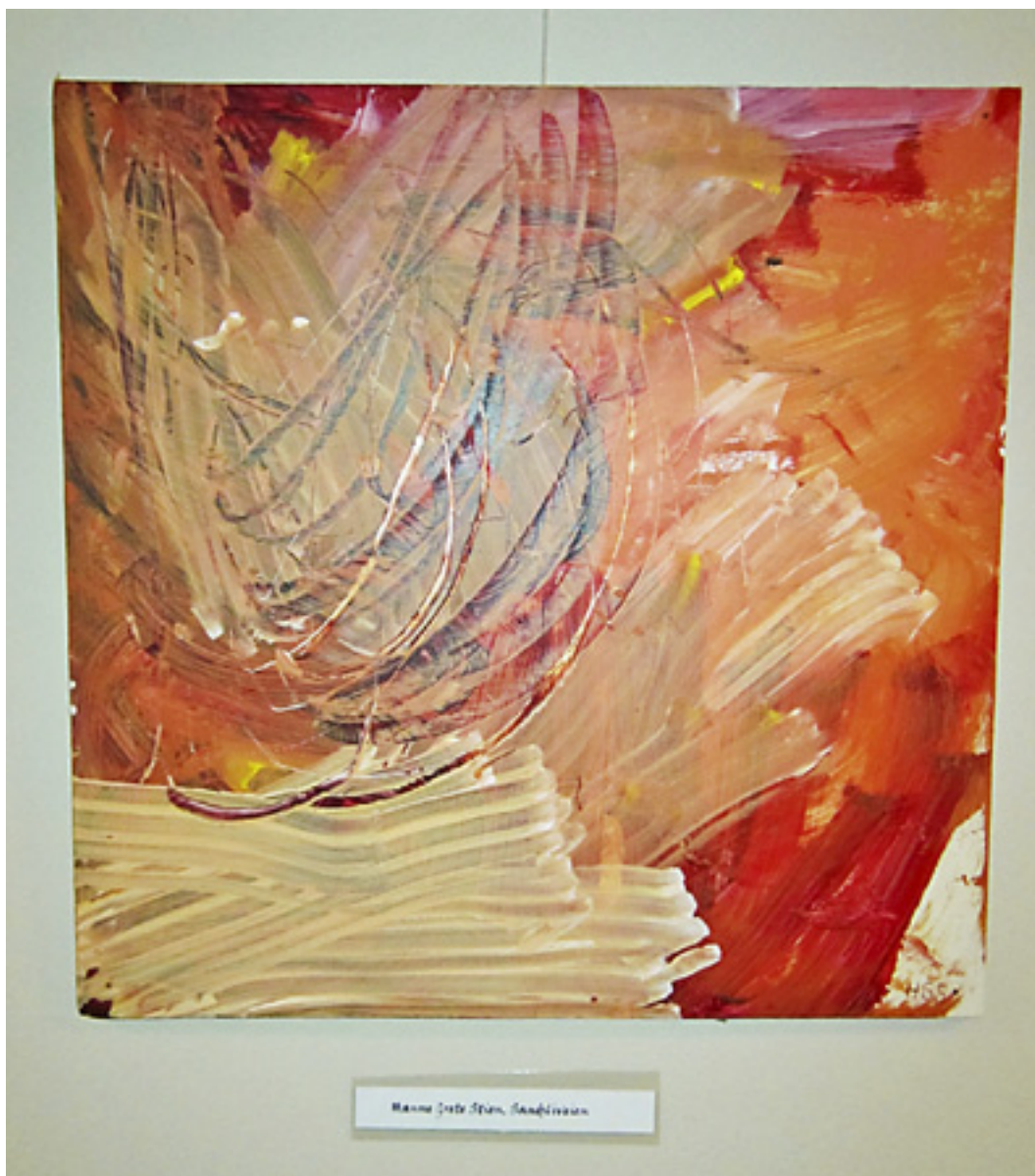
med på utstillingen. I utgangspunktet tenkte vi at det var en grei jobb, men det ble lagt ned mange timer og mye arbeid på å få dette i stand.

Etter at prosjektet var fullført med tanke på utstillingen, gjensto det fortsatt et fremlegg foran ansatte i kompetansenheten der vi skulle dele erfaringer om hvordan det hadde gått. Og sist, men ikke minst, skulle vi levere inn en teoretisk oppgave til høyskolen i Sogn og Fjordane, der vi skulle fortelle om prosjektet og forankre det i vernepleierfaglig teori.

Før vi takket ja til tilbudet fra kompetansenheten, visste vi ikke hvor mye arbeid det faktisk ville innebære å få til en slik kreativ prosess og utstilling. For det var mye arbeid, men det var verdt det, for

Flotte malerier i forskjellige farger. Utrolig hvor fint ting blir når man får ramme på.

Abstrakt er noe man kan studere om og om igjen.

prosjektet har vært svært vellykket. Utstillingen var flott, det var mange besøkende, og alle som var der ble overrasket og begeistret. Og som Stavang og Myklebustad sier: *«Ikke minst var kunstnerne selv opptatt av utstillingen og*

mente at det måtte bli en kjempe fest. For er det noe disse kunstnerne, som kunstnere flest kan, så er det å sette pris på sosiale arrangementer.»

For studenten var det også viktig at prosjektet hadde vært vellykket i den

Disse bildene er tegnet på 60-tallet.

henseende at en del beboere ønsket, enten å starte opp igjen med å skape, eller hadde blitt inspirert til å gjøre det for første gang.

For lederne av prosjektet betydde utstillingen mye. Det var viktig at mange fikk se hvor mange kreative sider disse

brukerne har, at enheten ikke bare står for skademeldinger og pengeutlegg, men at beboerne har evner og interesser for å skape noe vakkert. Det har gjort at slike prosjekter kan gjennomføres flere ganger i fremtiden Og som prosjektlederne sier:

Disse bildene er tegnet på 60-tallet.

«For oss som har ledet prosjektet har det også vært godt å få føle på kroppen at man selv blir den som mangler ord. Det finnes nemlig

ikke ord som kan beskrive all glede, sorg og smerte som ligger i mange av de vakre kunstverkene.» ● ● ●

Bildet er laget av ferdige
plasterstein med en farge
valg.
Plasterstein, en del, for
skulptur.

Ferdige ferdige, for
farger og farger.
Litt for
farger og farger med farger.

Ferdige ferdige, for
farger og farger.
Litt for farger og farger.
Bilder er for alle de som det
er.

Klinkkuleteknikk. Bildene under er hva beboeren har hentet inspirasjon fra.